

Užsienio šalių praktika rodo, jog vienas iš ekonomiškai stiprios šalies vardiklių – konkurencingas ir aukštą pridėtinę vertę kuriantis žemės ūkis, užtikrinantis aukštas pajamas ir orų pragyvenimą žemės ūkyje dirbantiems asmenims. Lietuvos žemės ūkis yra poliarizuotas: 89 % sudaro ūkiai iki 20 ha. Pavieniui veikiantys smulkūs ūkiai šiandienos rinkos sąlygomis susiduria su darbo našumo ir išlikimo iššūkiais. Vieno užimtojo žemės ūkyje per metus sukurama pridėtinė vertė yra tik 13 tūkst. EUR, o tai yra beveik 2 kartus mažiau už ES vidurkį (Statistikos departamentas, Pasaulio bankas). Mokslininkų tyrimai ir užsienio šalių patirtys įrodo, jog per bendradarbiavimą ir kooperacinę veiklą smulkieji ūkiai gali ne tik išlikti, bet ir padidinti savo produktyvumą bei užsitikrinti aukštesnes pajamas. Per kooperatyvą veikiantys ūkininkai tampa labiau konkurencingi ir padidina savo derybines galias. Be to, praktikuojama dalijimosi ekonomika sumažina gamybos ir logistikos kaštus, o susijungę smulkūs ūkiai į kooperatyvą turi didesnes galimybes gauti finansinę paramą ūkio veiklos modernizacijai ir inovatyvios infrastruktūros plėtrai. Tokie ūkiai mažina žemės ūkio veiklos poveikį aplinkai, o jų vaidmuo regionuose reikšmingai prisideda prie vietos ekonomikos gyvybingumo.

Deja, kitaip nei vakarų ES šalyse ir Skandinavijoje, Lietuvoje kooperacija tarp ūkininkų nėra paplitusi. Remiantis Žemės ūkio rūmų (ŽŪR) duomenimis, tik 12 % šalies žemės ūkių yra įsitraukę į kooperatyvus. Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto (LAEI) tyrimai atskleidė, jog ūkininkams trūksta kooperacijos žinių, o informacija nėra prieinama ir suprantama. Ūkininkai sunkiai supranta kooperatyvo apčiuopiamą naudą, pasitikėjimo trūkumas ir socializmo iškreipta praeities praktika žemdirbius klaidina ir atstumia.

Nors Žemės ūkio ministerija (ŽŪM) vykdo kooperacijos plėtros politiką, tačiau per pastaruosius dešimtmečius reikšmingų rezultatų pasiekti nepavyko: kooperacijos plėtra vyksta vangiai, ūkininkams trūksta žinių ir įgūdžių, o kooperacijos mokymų ir konsultavimo organizavimas vyksta fragmentuotai ir nekokybiškai. 2014-2018 m. kooperacijos skatinimui ir plėtrai per ūkininkų mokymą ir konsultavimą iš nacionalinio biudžeto buvo išmokėta tik 2,9% visų mokymams ir konsultavimui išmokėtų lėšų (ŽŪM duomenys). Kooperacijos žinių ir įgūdžių vystymas nėra prioritetas tarp ūkininkams teikiamų mokymų ir konsultacijų, tai vyksta nenuosekliai, nėra aiškos kooperacijos skatinimo ir komunikacijos strategijos, todėl žinių sklaida yra neefektyvi ir nepasiekia ūkininkų. Atlikus ūkininkų ir kooperatyvų tyrimą paaiškėjo, jog iki šiol taikyti tradiciniai mokymo ir švietimo būdai kooperacijos tema yra neefektyvūs ir nepaklausūs.

Taigi, siekiant kooperacijos plėtros proveržio, tradicinis mokymas ir švietimo būdai kooperacijos tema turi būti keičiami inovatyviais ir praktiniu mokymusi paremtomis priemonėmis, kaip „diskusijų grupės“ ir mentorystė, kurie užtikrina kokybišką informacijos ir žinių sklaidą.

Žemės ūkio kooperacijos skatinimo projektą vykdančys „Kurk Lietuvai“ programos dalyviai kartu su bendradarbystės centru „Spiečius“, VšĮ „Versli Lietuva“, Panevėžio mokslo ir technologijų parku ir LR Žemės ūkio ministerija kviečia Jus į informacinį renginį – diskusiją „Mano verslas – kooperatyvas. Nuo ko pradėti?“, kurio tikslas – aptarti, kaip „Spiečiuose“ ir mentorystės programoje galėtų būti integruoti žemės ūkio subjektai verslumo skatinimo kontekste. Renginio metu bus diskutuojama apie bendradarbiavimo galimybes su „Spiečiais“ ir kaip VšĮ „Versli Lietuva“ teikiamos paslaugos gali prisidėti prie kooperacijos plėtros.

Į renginį kviečiame ūkininkus, kooperatyvų atstovus ir visus suinteresuotus išreikšti savo nuomonę dėl bendradarbiavimo, gerosios patirties dalinimosi ir žinių sklaidos būdų.

Renginys vyks vasario 12 d., 13 val. Panevėžio bendradarbystės centre „Spiečius“, Žemgulio g. 46, Panevėžys

Renginio registracija – <https://forms.gle/pNwxEYjFXnYns5Ue8>

Daugiau apie Žemės ūkio kooperacijos skatinimo projektą rasite [čia](#).

